

Херодот

бр.3

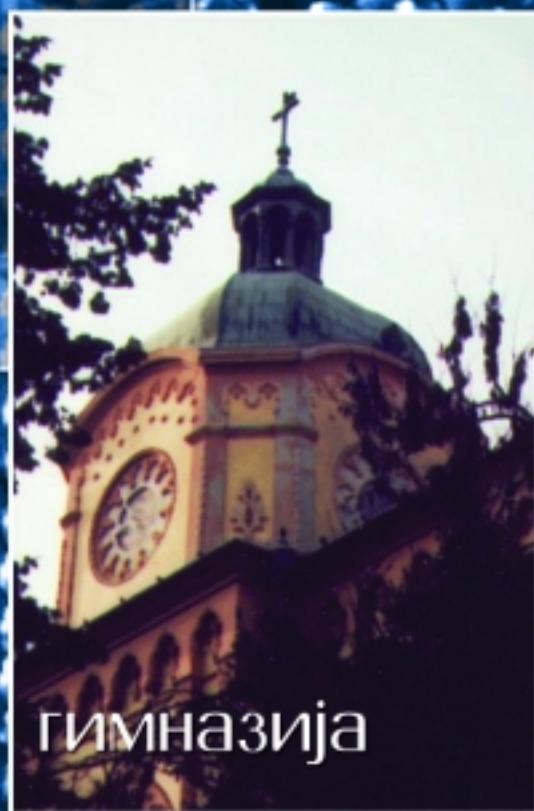
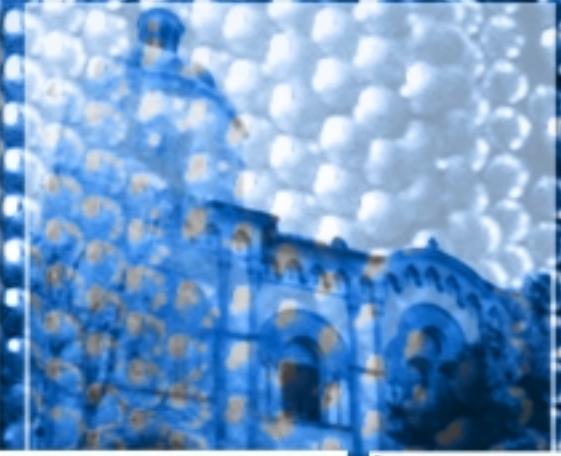
билтен Удружења за друштвену историју-euroclio

www.euroclio.org.yu

бесплатно издање, година II, пролеће 2003.

У овом броју:

- ▶ Настава историје у Крушевачкој гимназији
- ▶ Скупштина EUROCLIO у Болоњи
- ▶ Сценарио за час
- ▶ Фilm и интернет у настави историје

С а д Р ж а ј

Херодот 3, мај 2003. године

- 3 ► Уводник

4-5 ► Реформа - УДИ-EUROCLIO - Реформа (Иванка Марковић)

6-8 ► НАСТАВНИЦИ ЛИЧНО: Гимназија у шареном граду (Бранимира Шошвић)

9 ► Предавати историју у спортској гимназији (Драгана Скрињик)

9 ► Семинар у Благоевграду (Звездана Петровић, Дејан Ђирић, Александар Рафаиловић)

10 ► Шести форум наставника историје (Небојша Максимовић)

10 ► Међународни семинар у Темишвару (Дејан Ђирић)

II ► ВЕСТИ

12-15 ► Долази ли "златно доба" наставе историје? (Бојан Вучковић)

14-15 ► Јесмо ли "опседнути сећањима"? (Јелена Поповић)

16-17 ► СЦЕНАРИО за час: Грчка култура (Гордана Васиљевић)

18-19 ► Анализа филмова у Петници - зашто не и у осталим школама? (Александар Радовановић)

20-21 ► Улога и могућности примене интернета у настави историје (Слободан Мандић)

22 ► Приступница

Херодот бр. 3, година II, пролеће 2003., бесплатно издање.

Библиотека Удружене за архивену историју - ЕУРОСДИО

Прилоге и писма слати на адресу: Чика Ђубића 18-20, 11000 Београд.

www.euroclio.org.yu

www.eurocine.org.yu Главни и одговорни уредник Иванка Марковић

Редакција: Јелена Поповић, Јелена Јурић, Ненад Жарковић, Бојан Вучковић, Александар Главинић.

Дизајн корица: Оливера Делић | Преадом: Слободан Сремчевић | Штампа: QUADRA GRAPHIC

Овај број је штампан захвјалујући помоћи Удружења наставника историје-Данока

THIS ISSUE IS PUBLISHED WITH SUPPORT FROM THE DANISH ASSOCIATION OF HISTORY TEACHERS

Фотографија на предаљој страни корица: Зграда пимњезије у Сремским Карловцима

ПРИЛОЖЕНИЯ К ПОСТАНОВЛЕНИЮ О ПОДДЕРЖАНИИ СВОБОДЫ ЧЛН. А. ВОЛКОВА

УАРУЧЕЊА ПРОФЕСОРА ИСТОРИЈЕ ЕУРОСЮЈ У БОЛОНИЈИ, НА КОМЕ СУ УЧЕВАНОВАЛИ И НАШИ

Године 1991. год, кадаристи из Кулпина су сакупили и објавили књигу под називом „Бојан Вучковић и Нена Јаковић“.

Гласный листок наших друзей

Форма

Уводник

Веровали или не, дубоко смо зашли у реформу.

Већ је мај, само што није звонило за крај још једне школске године. Првог септембра неки нови клинци се сеће у старе клупе једне сасвим нове школе. Негде ће, можда, и старе клупе бити замењене новим. Но, то је само форма, истина важна, али свакако не толико колико суштина. А нова школа ће, кажу, управо по својој суштини, не само по форми, бити другачија од досадашње. Како то? Е, видећемо...

За сада може се говорити само о идејама, могу се хвалити или критиковати, може се полемисати око тога јесу ли нам потребне или нису, можда се могу и игнорисати, као да уопште не постоје. Ипак, тек када заживе у форми реалности, њихова суштина показаће нам се у правом светлу. Форма може да прогута суштину, тако да од ње остану само мрвице. Или ни оне. Надам се да се то неће дододити и да започета реформа нашег образовног система неће завршити као неуспели експеримент. Како за сада изгледа, предложени концепт нове школе у својој основи има добре идеје, којима се отварају велике могућности, али се намеће исто тако и велика одговорност. Родитељима, ученицима, наставницима, свима који су са школом на било који начин повезани. Скептичност према свему, па чак и страх, природне су појаве које не би требало осуђивати. Но, то не значи да треба храбрити оне који би из истих или неких других разлога радије задржали постојећи систем. Уверен сам да је промена неопходна исто као што знам да се она неће дододити сама од себе.

А где је историја у свему томе? Хоће ли је бити у новој школи? Шта ће деца учити? На који начин? На ова и многа друга питања везана за наставу историје требало би да одговори Предметна комисија која је ових дана управо почела да ради. Међу члановима Комисије налази се шест представника Удружења за друштвену историју УДИ-EUROCLIO и исто толико представника Друштва историчара Србије (ДИС). Ништа логичније него да се до реформе наставе историје дође кроз сарадњу ове две струковне организације. Али, где наћи Друштво историчара Србије? Шта оно ради? Да ли је регистровано? Ко чини управу? Ко их је изабрао и када? Ко је председник тог Удружења? Има ли оно своје чланове? Знају ли ти људи да су чланови неког удружења? Има ли оно свој адресу? Има ли ишта осим имена?

Али, без обзира на те проблемчиће организационе природе, има начина да сви заинтересовани наставници утичу на ток реформе. Преко Херодота и сајта нашег Удружења, чија адреса је www.euroclio.org.yu, можићете не само да пратите рад Комисије, већ и да се и сами у тај рад укључите. Шаљите своје прилоге, коментаре, сугестије и критике - радо ћемо их све уважити! Више глава боље мисли. Такође и сви други прилози за које сматрате да могу користити Вашим колегама у настави или да их се на неки начин утичу добро су дошли и настојаћемо да нађу место или у Херодоту или на сајту. Пишите.

Ваш Херопот

Наша апнеса је:

Наша адреса је:
Удружење за друштвену историју УДИ-EUROCLIO
(за Мирослава Јовановића),
Филозофски факултет,
Чика Љубина 18-20, 11000 Београд

И реформа

РЕФОРМА ↔ УДИ - EUROCLIO ↔ РЕФОРМА

Министарство просвете и спорта Републике Србије је урадило оште основе школског програма - радни нацрт (изашао је у просветном прегледу и треба да је доступан свим наставницима). За овај број "Херодота" издавајмо Принципе на којима се заснива наставни процес и Образовну област друштвене науке и филозофија. Увођењем образовних области се системски успоставља вертикална и хоризонтална повезаност школског програма.

Принципи на којима се развија образовни процес

- Образовање треба да буде усмерено на процесе и исходе учења, више него на представљање садржаја појединачних академских дисциплина.
 - Образовање треба да буде засновано на стандардима уз систематско праћење и процењивање његовог квалитета.
 - Образовање треба да буде засновано на интегрисаном наставном програму у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност између различитих наставних предмета који су повезани у шире образовне области.
 - За квалитет образовања треба да буду одговорни не само наставници и школе већ и сви остали заинтересовани актери (родитељи и локална заједница).
 - Образовање треба да поштује индивидуалне разлике међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања.
 - Образовање треба да се заснива на партиципативним, кооперативним, активним и иструменталним методама наставе и учења.
 - Образовање треба да уважава свакодневно искуство ученика и знања која стичу ван школе и да их повезује са садржајима наставе.
 - Образовање треба да развија код ученика позитиван однос према школи и образовању и подстиче учениково интересовање за учење и континуирано образовање.
- Образовање треба да буде процес развоја знања, вештина, ставова и вредности код ученика.

Образовна област Друштвене науке и филозофија

О образовна област друштвене науке и филозофија има специфичан задатак да пружи знања и изграђује вештине, ставове и вредности неопходне за развој интелектуално усмерене, толерантне, хумане и хармоничне личности, способне да се стално усавршавају и снабдзују са сложеним условима друштва и трансформацији. Своја знања и вештине ученик треба да користи у свету ван учионице и употреби их у различитим животним ситуацијама. Да би успешно остварио своје потенцијале и доприносио развоју заједнице као одговоран грађанин, потребно је да разуме друштво у коме живи.

Разумевање друштва темељи се на знањима о условима човековог живота, о томе како су се развијали и временом мењали. Упознајући прошла и садашња друштва и културе и њихова разнородна наслеђа, ученик ће уочавати важне појаве и процесе који су утицали на формирање човека и друштва у различи-

тим временским периодима и срединама. Једно ће упознати своју комплексност човековог света: његов психички живот, структуру мишљења и сазнања, видове животне и културне интеракције и комуникације, различите форме друштвених заједница и институција које гради, те обичаје, норме, вредности и верованице на којима оне почивају.

Настава филозофије олакшаће ученику повезивање знања из различитих области и изградњу целовитије представе о свету и сопственом положају у њему. Она ће му помоћи да разуме, критички процени и уважи различита вредносна становишта, али и да артикулише властито. Отуда се у школском програму афирмише проблемски приступ у упознавању карактеристичних поља и метода филозофског истраживања, отвореним за различита искуства и повезаним са питањима свакодневног живота.

Ослањајући се на природну радозналост ученика,

образовање у овој области упућиваће га да поставља питања самостално или у групи истражује, критички процењује информације и доноси властите закључке. Упознаће специфичности метода друштвених наука и филозофије и одговарајуће логичке процедуре. Сазнаће и да друштвене науке, данас, користе многа достигнућа других наука, како би одговориле на своја стара питања и поставиле нова.

Широко замишљено, упознавање човека и друштва као претпоставка за активно учествовање у животу заједнице подразумева и упознавање са правима и обавезама, оспособљавање за самостално доношење одлука и одговорно делање и понашање. Отуда уз препознавање властитих способности и интересовања, знања о савременим економским токовима, о друштвеној и професионалној покретљивости добијају посебан значај када је у питању избор будућег занимања.

Ученик ће бити подстицан да изграђује и изражава своје мишљење о актуелним питањима друштва

и културе, да усваја вредности и норме које обезбеђују насиљно посредовање личних и заједничких потреба и интереса и поштује демократске процедуре које воде њиховом остваривању.

Образовна област друштвене науке и филозофија има задатак да код ученика развија поштовање према самом себи и другим људима, социјалним, етничким и културним групама. Оно доприноси развијању осећања припадности не само породици и другим мањим социјалним групама већ и нацији, ширем европском простору и свету као целини. Због тога јој припада кључна улога у изградњи и неговању националног и културног идентитета, у очувању властите традиције и културе и формирању одговорног односа према укупном културном наслеђу.

Знања, вештине, ставови и вредности које понесе из ове области омогућиће младим људима да лакше граде и чувају личну аутономију и интегритет, поштујући и уважавајући аутономију и интегритет других.

Општи циљеви образовне области

Друштвене науке и филозофија:

- Разумевање појава и процеса у друштву и природи и њихова повезаност у простору и времену;
- Разумевање сличности и различитости појединача и група и уважавање другачијих од себе;
- Развијање логичког, креативног и критичког мишљења;
- Примарна знања, вештина и ставова стечених у области друштвених наука и филозофије у различитим околностима.

На основу само једног примера циљева и исхода за III циклус обавезног образовања видимо да је историја и те како укључена у школски програм, само на један комплекснији начин.

Циљеви	Исходи По завршетку трећег циклуса ученик ће:
1. Разумевање и сналажење у садашњости на основу познавања сличности, специфичности и повезаности друштвених појава и процеса у простору и времену (Србија и Црна Гора, Европа, свет)	<ul style="list-style-type: none"> ● усвојити основне појмове друштвених наука (култура, друштво, народ, држава, становништво, привреда, развојност, револуција, век, миленијум). ● знати основне чиниоце друштвених појава и процеса (природна и географска средина, наука, технологија, култура, политика, личности). ● знати догађаје и личности који су обележили историјске периоде у општој и националној историји (стари век, средњи век, нови век, савремено друштво). ● знати да смести личности, појаве и процесе у историјске периоде. ● бити у стању да уочи повезаност појава и процеса на светском и националном нивоу у прошлости и садашњости-знати да повеже појаве и процесе на локалном и националном нивоу. ● бити способан да уочи да су појаве и процеси на локалном и националном нивоу повезани са појавама и процесима на регионалном и светском нивоу. ● знати да уочава везу друштвених и културних вредности у прошлости и садашњости. ● препознавати физичке карактеристике условљене географском средином. ● поштовати посебност својих и других друштвених и културних заједница

У следећем броју ћемо обрадити циљеве и исходе за све циклусе образовања.

Припремила: Иванка Марковић

Гимназија у Шареном граду

*** ПРИЧЕ ИЗ СТАРИНЕ КРУШЕВАЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ ***

ЧИКА МОМА

“**К**лецну ли ђацима и даље ноге кад улазе у Гимназију?” - упитао ме недавно један времешни господин. “Не.. можда.. не знам!” - остало забуњен питањем. “Нама су клецали.” - настави он, седе на клупу у школском дворишту и уздахну. “Ја сам пре рата ишао у ову Гимназију. Триесосме, тек што је ова зграда направљена, пре се ишло у ону код Цркве... У овом дворишту су 27-ог марта биле демонстрације, сви смо изјурили из школе, скојевци донели руске заставе, пели се по дрвећу. Викали смо да ћемо Немцима да ...Е! - гледа ме са смешком старац и клима главом. “Младо!! Мене су после рата избацили из школе, пошто сам био у четничима, од тад нисам био унутра.” - и наставља тако да ми прича, стари господин за кога сам сазнао да се зове Чика Мома, какав је некад био режим у школи, о ознакама РГ (реална гимназија) на реверима, о наставницима који су после шест увече патролирали по кафанима и јурили мангупе, о уличним светилькама које су стојале по сред главних крушевачких улица и кафанским столовима што су изношени тик до њих. О неким наставницима које су волели и некима “од који су ноге клецале”.

Његова прича ме учврсти у старој накани да кренем у потрагу за причама из старине Крушевачке гимназије. Ово су неке од њих.

ПРЕ 140 ГОДИНА - КАРАУЛА

“Господину Министру Просвете и Црквених дела!

Колико се од мало година у Држави нашој народна свест будити почела, колико је наш народ за просвештеном Европом пошао, и колика важност име Србина под премудром управом Светог Владаоца нашега добило, то ви Господине Министру боље знајете и познајете него ми. Куда је просвета и изображеност, видимо да је тамо свако благо и богатство. Кад на прошлост помислим, садашњост расудимо, а на ово наше мало место између две воде Расине и Мораве

У прошлом броју Херодота на стр. 4. у тексту Предавати историју у Карловачкој гимназији, уместо слике Карловачке гимназије, техничком омашком, штампана је слика неке друге школе. Извињавамо се аутору текста и читаоцима.

Редакција

лежећи погледамо, шта налазимо? Ништа друго, просвету за наивеће благо земље; ер Држава без просвете може се сматрати као тело без душе. Нато ово нам пред очима живот изображава! Развалине куле кнеза Лазара нас уверава.

Сећајући се жалостне повеснице наше, често погледамо на њу, на сурване зграде, славе имена нашега, на Стару Србију, од које нас само пола Јастребца дели.

Кад погледамо ниже Јастребца, видимо Ниш, од нас удаљен дванаест сати, а више Јастребца преко Јанкове клисуре Куршумлију осам и Приштину

Дванаест - и кад преко Копаоника погледамо видимо Рашку од нас четрнаест сати - оданде Нови Пазар два сата одстеће, одакле нам ни Вучитрн па ни Призрен, ни Куманово, ни Врање ни Лесковац ни Про-купље нису далеко; све је ово Стара Србија. Све су тамо изузимајући по градовима сами Срби.”

Ово је део молбе Крушевљана министру просвете из 1863. године, када су ови, мањом неписменимљуди, о свом трошку изградили “великолепно зданије”, и понудили га министру да им ту установи гимназију. У трици за добијање гимназије су били још и Ужице, Јагодина и Ваљево, али ће Крушевача, уз Ужице, бити у предности, не толико због “зданија” или “запажените ефтиноће” коју су Крушевљани такође истичали, колико због близине границе и окренутости Михаилове ка Старој Србији.

Тако је 9. јуна 1865. године у граду између Расине и Мораве (српске), а надомак Мораве бугарске, граду између Шумадије и Старе Србије, између источне и западне Србије, граду између свих Србија била установљена гимназија, као духовна караула српског наступања ка југу.

ПРВИ ШКОЛСКИ НЕВАЉАЛАЦ

Први директор школе Матеа Карамарковић прихватио је 1865. године читав први разред - 50 мањом варошке деце. У школи је обављао све административне послове и прве године предавао све предмете осим хришћанске науке. Велики труд који је уложио, није му много помогао, када га је 1868. године, проф. француског језика Игњат Суботић тужио министру због- закашњавања и произвољног напуштања

ГИМНАЗИЈА

часова, због беспосличења “тек да му време прође“ на часовима, пушења у канцеларији и због тога што је направио распоред часова себи тако да је понедељак пре подне био слободан и онда је колима полако обилазио око Крушевца.

Директор Карамарковић је уистину био познат као бониван, који даљу прави дуге шетње фијакером све до Трстеника, а ноћи проводи у седељкама код “Талпаре”, али га је варош крушевачка волела и листом је стала иза њега.

Министар просвете Димитрије Матић је, ипак, мислио другачије. Матеју Карамарковића је “по потреби службе“ преместио у Неготин, а свим директорима средњих школа послао Распис у коме је стајало - “Узалуд би било све ако би се само са катедре приповедало о напретку и образовању, о поретку и закону- у ствари би то било супротно. Кад говорим узимам на ум професорску личност. Али се на жалост не може порећи да често и сами професори дају повод или дају прилике ученицима да изађу из оквира пристојности.”

Данас на једном зиду Крушевачке гимназије стоји рам без слике, само са именом првог директора и првог школског неваљалца. Задужио нас је и отишао у Неготин, а да слику није оставио. Знамо да је имао браду, јер су је од доба уставобранитеља наставници као обележје носили. Вероватно је од дувана и ноћних седељки имао и подочњаке, али како је заиста изгледао то не знамо, ако неко у Неготину зна још нешто, нека нам, молим вас, јави.

би Аписа и прескочили, остало би и даље на претек тајног. У центру Крушевца стоји кућа у којој је Милета Радојковић 1835. године тајно сковоа своју буну.

Ђаци Крушевачке гимназије нису испадали из историјских трендова свога народа, па су и они имали своја тајна удрживања од којих два заслужују посебну пажњу.

Ђачка дружина “Напредак” основана је 1884. године, и имала је првенствено литерарни карактер, а већина данашњих културних институција у Крушевцу има, за свој настанак, да захвали баш њој. Ова дружина, иначе јавна, имала је и своју тајну делатност. Потпрај 19. века “напредковци” су похватали везе са комитима из Старе Србије. Службена Србија за комитску акцију “званично” није знала, а тајно је помагала. Једним делом ова акција је стварана у Крушевцу, у “чрногорском шору” који се налазио на средини Пећке улице. Ту су се одржавали ноћни састанци и договарале акције, а ћаци су на почетку и крају улице стражарили, и писком, “као песмом тетреба”, јављали опасност. Млади романтичари, којима је “србовање” било у школском програму, са стасавањем су се и сави прихватали шуме.

У лето 1920. године на Багдали неколико гимназијалаца оснива ћелију СКОЈ-а. Наравно тајно, пошто је ћацима политички рад био забрањен. Ова

ћелија је била толико тајна да је за њену делатност знао само један старији комуниста, али ни он није знао имена скојеваца. Куриозитет статута ове ћелије био је да је сваки члан морао да савлада бар један занат, како би се “чвршће везао за радничку класу”. После Обзнате 1920. године рад старијих комуниста је лако разбијен, али ће скојевци наставити да делују, све док 27. марта 1941. године нису вакрсли, у маси демонстраната, са транспарентима и совјетским заставама.

Од напредковаца насташе четници, од скојеваца партизани. Гулили су исте клупе.

МОМЧИЛОВ СЛУЧАЈ

Био је пети час, 3. јуна 1930. године, када је наставник француског Р. Перовић ушао на час у одељење 7/а. У његовом друштву је био и разредни старешина Живко Јефтић, који је желео да присуствује испитивању ћака због учесталих жалби на предметног професора.

Атмосфера је била напета. Ученику Момчилу Јовановићу је успех зависио од оцене из француског. Три пута је тражио да буде прозван, Перовић га је набусито враћао на место. На Перовићево питање - “Зашто ме тако

гледаш?”, Момчило је извадио револвер и пуцао у професора, ранивши га у руку. Његови другови спречили су даљу пуцњаву. Момчило, је затим, побегао на Багдалу, и срећом неуспешно, покушао да себи пресече вене.

Школском револверашу је забрањено даље школовање, а читав његов разред није могао, још две године, да положе испите, пошто је Министарство

Нова зграда Гимназије, у којој се школа и данас налази, усвојена је 1938. године. У тлоцрту зграде је ћирилично слово Ш, а зграда је, помало симболично, окројена са три улице Обилићевом, Топличином и Косанчићевом. Сва школска здања градили су Крушевљани, о свом трошку, од државе је и тада било мало користи.

ТАЈНА ДРУШТВА

Кад говоримо о тајним друштвима код Срба онда слободно можемо говорити пре о склоности, него о изузетцима. Такву склоност можемо препознati још само код браће Руса, ако је нисмо оданде и позајмili, али у сваком случају нисмо заостајали. Тајни су били Орашац и Таково, а тајан је био и Радовањски Луг. Ако

КРУШЕВАЧКА ГИМНАЗИЈА

Крушица 1940.
године. - На слици

је главни градски трг са Спомеником Косовским јунацима, откријен на Видовдан 1904.

предпоставило да су знали за револвер. Чаршија је већим делом бранила Момчилов поступак, а овај случај покренуо је многа питања.

СЛИШАОНИЦЕ И РАДИОНИЦЕ

Кад се осврнемо на савремене муке просвете, запитамо се како је то некада било. Кад претресемо негдашње дилеме Крушевачке гимназије, можемо закључити да је историја или ток, или тапкање уместу.

Без обзира да ли су биле класичне или реалке, гимназије у Србији су нагињала "класици", јер их је тако усмерио попечитељ Јован Ст. Поповић сматрајући да се "књиге класичне сматрају као основ сваке учености". Педагошка психологија је била сажета у правило да у никаким разредима треба деловати на "памћење", а у вишем на "разум", а ретки уџбеници су до прихватања Вукове реформе 1868. године, писани свакојако.

Кадар је, ипак, био

Прва крушевачка разгледница, 1896 година. На разгледници се види Варош се црквом Лазарицом и Старом Гимназијом. Брдо са леве стране је Багдала. Први помен крушевца потиче из 1371. године када је њиме већ владао Лазар Хребељановић. Турци су град звали Аладжа-Хисар (Шарени град), вероватно због разноликог камена од кога су направљене зидине града.

највећи проблем. Матеа Карамарковић је у исто време предавао српску граматику, немачки језик, француско читање, земљопис, рачунице, краснопис и цртање. До стручних наставника се тешко долазило и они су често били Срби-Војвођани.

Квалитет наставе је у потпуности зависио од стручности и савести наставника. Тако су ученици у лепом сећању задржали професоре историје Димитрија С. Јовановића - који је "мирним и јасним гласом...не само занимљиво низао догађаје, већ одмах, хватао везу међу њима и указивао како се све то данас зна", и Радivoја Илића - који је давао ћајцима реферате из одређеном року. Али су се зато побунили против Живка Петковића, иначе порезника, који је "из неке књижице диктовао", на шта су му ученици рекли да више његова предавања неће слушати, јер они воле историју. Наставничко веће је натерало ћаке да се извине професору, што 17 ученика није учинило и они су кажњени. Коментар професора Миливоја Добросављевића је био

да треба да буду кажњени они који су се извинили.

Године 1898, је Законом Андре Ђорђевића Крушевачка гимназија коначно дефинисана као реална. У овом Закону је стојало и да "школа треба да буде радионица а не слушаоница" и да треба пажњу образовања свести на "рад у школи, а ван ње дати времена ученицима да развију физичке снаге, да шире круг сазнања у песми и лепим вештинама, и да траже израз осећањима младалачког доба". Школа је, међутим, остала слушаоница, а за неуспех наставници ће и даље оптуживати, како рече један надзорник са почетка XX века, - поште уџбенике, нерад ћака, "мешање" чаршије, материјални положај ћака; било да су у немогућности због сиромаштва, било да су од богатства "размажена".

У трагању за бољом школом крушевачки наставници су ипак чинили знатне напоре. У Шареном граду је, чак, излазио и лист "Просветни покрет", а професори Гимназије су писали и за београдски "Просветни гласник" и "Наставник".

Године 1932, одржана је Конференција наставника Крушевачке гимназије. Главне теме су биле однос ученика и наставника, и однос школе и чаршије. На Конференцији се чуло да "родитељи шаљу децу у школе и више о њима не брину", да је "чаршија научила да тражи оцене за своју децу молбама или преко утицајних грађана", да "родитељи увек верују причању своје деце и пред њима рђаво говоре о наставницима", да "успех ученика треба да оцењује нека независна комисија", да "ученици из бојазни да не буду сервилни, постају неискрени а њихов однос према школи и наставницима хладан".

Такве су некада биле муке наше просвете.

ЛЕПА ВАРОШ КРУШЕВАЦ, И У ВАРОШИ ШКОЛА

Шта би био Крушица, без његове Гимназије? "Ер Држава без просвете, као тело без душе!" - мудроваше стари Чарапани, а тражише, у ствари, да душа вароши добије свој дом. Да не лута више кљавим џадама и не прескаче климаве тарабе; да се не вере по трошној ћеремиди и не свађа на пијаци, у суботу. Него да зна лепо српски писати и француски говорити; рачунати и црквено појати - јер, мудроваше они, куда је просвета и изображеност ...тамо је свако благо и богатство .

И онда, мимо сваког школског плана и програма, ниче оно што није посејано. Насташе ћачке књижнице и читалишта, а из њих се роди Градска библиотека; насташе школски листови, а данас су то издавачке куће; из драмске секције наста Позориште; из спортских секција - клубови; а насташе и људи који воле свој град и са уздахом причају о гимназијским данима.

Бранимир Шошкић
Крушевачка гимназија

Предавати историју у Спортској гимназији

**Да ли знате где се налази Спортска гимназија?
Да ли сте чули за господина Светомира Ђукића?**

Претпостављам да не знате одговор на ова питања. То није знак да сте необавештени, већ да се стварно не зна где је Спортска гимназија и да се мали значај у друштву придаје великом спортисти генералу Светомиру Ђукићу.

Чак и они којима би то требало да буде важно, већ дуги низ година држе у забораву оснивача Српског олимпијског комитета. Ми смо одлучили да његов рад наставимо и афирмишемо. Узели смо датум његовог рођења 29.05.1882. године за дан школе. Он је био најзаслужнија личност Србије за увођење своје мале земље у свет Олимпијских игара 1912. године. Био је члан Међународног олимпијског комитета пуних 37 година. Цео свој живот је бранио спорт и спортске идеале.

Решавање ових питања представља почетак функционисања школе.

Ми постојимо непуних годину дана. Радимо у два објекта удаљена седам километара, јер зграда која је одређена као седиште школе у улици Петра Чајковског 2-а пружа услове само за извођење наставе у првом и другом разреду. Ученици трећег и четвртог разреда наставу похађају у згради XIII београдске гимназије - до јуна 2003. године. Министарство просвете и спорта је обећало да ће нам доделити зграду у којој ћемо имати услове за извођење једносменске наставе. Вероватно ћемо тада добити и учила, јер их за сада немамо, па се због тога вежбе хемије и физике не изводе. Настава физичког васпитања се изводи у ученицији јер се директор XIII београдске гимназије противи спајању одељења ових гимназија.

Настава историје се изводи без учила. Ученици су уморни и концентрација им је на врло ниском нивоу. Зато је велики професионални изазов за сваког

професора заинтересовати ученике и постићи исте резултате као и у осталим гимназијама.

У припреми часа ми помаже драгоцено искуство које сам стекла као сарадник пројекта критичког мишљења. С обзиром да сам до септембра 2002. године радила десет година у XIII београдској гимназији, могла сам да поредим ученике и прилагођавам свој рад новим условима. Ученици XIII београдске гимназије су увек желели да материјал носе кући па би ми недостајао по неки папир после часа, док су ученици Спортске гимназије увек показивали већу способност у практичном тражењу решења. Њихове вештине које су стекли у спорту показале су се корисним у решавању задатака које сам им постављала.

Лепота изражавања и повезивања података је и даље на страни ученика XIII београдске гимназије. До ове године, матуранти Спортске гимназије су били у пребукираним одељењима (око 60 ученика), одговарали су само писмено па је то био разлог што нису били у могућности да покажу способности које се могу видети у мањој групи. Да би се нашло решење за ефикасније учење на часу, уместо диктирања уведен је квиз, укњижене речи, монопол, тематске дискусије, рад у радионицама и практичан рад за домаћи.

Посматрајући их, схватила сам колико је господин Светомир Ђукић био у праву када је инсистирао на олимпизму стarih Грка, који су како је говорио, неговали мирноћу у владању собом, филозофију, здравље и лепоту.

Наш задатак је да створимо услове за бољи рад једне специфичне гимназије и свих њених полазника, али и да наставимо да се залажемо за оне идеале и принципе који су одолели времену и које су поколења оценила као добра.

**Драгана Скрињик
Спортска гимназија, Београд**

Семинар у Благоевграду

У бугарском граду Благоевграду је од 23-26. јануара 2003. одржан семинар Project Management in the Field of History Teaching. Три члана EUROCLIA из Србије су активно учествовала у раду и по први пут се упознали са основама писања предлога пројектата и са начином на који се пројекти реализују. Семинар је одржан у организацији Центра за изучавање балканских друштава и културе Универзитета у Грацу и Међународног семинара за балканске студије и специјализације Југозападног универзитета Неофит Рилски из Благоевграда, а уз новчану подршку Министарства за иностране послове републике Аустрије и организације Културконтакт из Аустрије. У раду су учествовале колеге из Босне и Херцеговине, Бугарске, Македоније, Србије и Хрватске, а предавања и радионице су водиле колегинице, teachers trainers из Граца, Криста Бауер и Даниела Грабе, те проф. др Петар Воденичаров са универзитета Неофит Рилски. Основни задатак постављен пред учеснике је био да за време трајања семинара направе детаљну скрицу за један међународни пројекат који би се остварио путем сарадње колега из балканских земаља. Рад на овом семинару је био спој теорије и праксе.

Прво су објашњавани сви неопходни кораци у прављењу пројектата, поткрепљени примерима из богатог личног искуства наших предавача. Затим смо исте кораке прелазили и сами у оквиру група. Свима је први, уводни дан био посебно драгоцен, јер смо, посредно, научили досада о групном раду, његовом организовању и захтевима који се постављају пред организатора. Ово напомињемо јер се

неке од виђених организацијено - управљачких вештина могу применити на самом школском часу или на секцији младих историчара.

Подела на групе је била извршена коцком, што је урађено с намером да би се створила реална ситуација (не радите увек с ким жељите, већ и с ким морате или можете, зар не?), избегло национално поларизовање (потпуно разумљиво на почетку семинара) и истакло да је у сваком тимском раду на првом месту успех, а не симпатије. Кроз интерактиван рад обраћене су теме као што су: одређивање циља пројекта и задатака за чланове тима, планирање буџета и проналажење новчаних средстава, маркетинг пројекта, писање извештаја донаторима и вредновање постигнутих резултата. Баш као што прави пројектни менаџмент и захтева, свака група је имала свог вођу тима, тајмера, секретара, економа, презентатора и Jolly Joker-a.

Пројекти група су били: Costumes in the Balkans; Travelling by internet; Coming in the culture club; Family memories.

Боравак у Благоевграду се није свео само на радионице, већ су организатори пронашли времена и за посету познатом Рилском манастиру и испосничкој пећини св. Јована Рилског. Кратка дружења у паузама су била од велике користи, јер смо, посредно, научили о искуствима, од информација добијених од балканских колега успели и да извршимо вредновање наших досадашњих резултата.

**Звездана Петровић
Дејан Ђирић
Александар Рафаиловоћ**

Шести форум наставника историје

У периоду од 19. до 21. марта 2003. године у Сегедину је одржан Шести форум наставника историје, под називом "Заједнички именитељ: Евроатлантска интеграција". Организатор је био Сегедински центар за сигурносну политику.

Поред домаћина, који су на Форуму били заступљени у највећем броју, учесници Конференције су дошли из Румуније и Србије. Удружење за друштвену историју - ЕУРОЦЛИО представљали су наставници историје Јасмина Милановић (Филолошка гимназија, Београд), Ирена Губеринић (Електротехничка школа, Београд) и Небојша Максимовић (Спортска гимназија, Београд).

Србију су, поред чланова нашег Удружења, представљале колеге са Кра-

гујевачког, Новосадског и Београдског универзитета. Као активни учесник Форума, Србију је представљао и др Предраг Симић, који је одржао два предавања на тему "Интеграције". Како је назив семинара био Шести форум наставника, с разлогом се очекивало да ће наставници историје имати прилику да науче нешто конкретно, али се то овом приликом није десило. Штура конференцијска предавања, без практичне примене, обележила су цео Форум.

Суштина скупа свела се на изношење предности уласка једне државе у НАТО организацију. Поред ових примедби, мора се истаћи одлична организација Форума, тако да су се сви гости пријатно осећали.

Небојша Максимовић
Спотрска гимназија, Београд

Међународни семинар у Темишвару

У лепом и господственом Темишвару је од 20. до 23. марта одржан семинар Националне историје у југоисточниј Европи и историја Уједињене Европе у организацији Евролинк-Европска кућа из Букрешта, Удружења студената историје Еразмус из Румуније, Народног парламента из Србије и Омладинског савета из Македоније под покровитељством Програма подршке за високо образовање Института за отворено друштво из Будимпеште. Семинар је окупио учеснике из Бугарске, Румуније и Србије а предавачи су били са врло различитих страна и специјалности.

Проф. Флоријан Бибер са Централно европског универзитета из Будимпеште је одржао предавања и водио радионице поред осталог и о историјском наслеђу и етничкој разноликости (случaj Отоманског царства и појаве националних држава у југоисточној Европи), о приказивању националних мањина у уџбеницима у југоисточној Европи, о мањинским правима и образовању. Службеник Европске

комисије, Хоакин Пинто Да Силва из Португалије, је говорио о ваншколским активностима и програмима размене младих подржаних од Европске Уније као могућности за методолошко приближавање националних историја у југоисточној Европи.

Проф. Корнелиу Барбари са универзитета у Темишвару је одржао предавање и дискусију о могућностима увођења садржаја о Европској Унији и њеним институцијама у програм савремене историје у школама, а проф. Вито Дарменто са универзитета у Леђу о моделима за реформу садржаја о националним мањинама.

Овај скуп је био само наставак активности започетих прошле године, а сажетке предавања, информације о учесницима и предавачима и о плановима за будућу сарадњу могу се наћи на Интернету, на адреси www.eurolink.org.ro/proj.

Дејан Ђирић
Грађевинско-технолошка школа
Пирот

Сарадња са међународном организацијом EUROCLIO

Jедан од приоритета организације EUROCLIO у нашем региону је покретање заједничког трогодишњег пројекта у којем би учествовале Србија, Босна и Херцеговина и Хрватска.

Овакав пројекат је други тог профила у Југоисточној Европи - први је организован за Македонију, Бугарску и Албанију. За 2003. годину EUROCLIO је планирао оснивање алтернативних удружења наставника историје у Босни и Херцеговини и Хрватској као и успостављање првих контаката наставника из региона.

Од 8. до 10. маја у Загребу ће се одржати први семинар за наставнике историје у организацији хрватске подружнице EUROCLIO, којем ће у својству госта присуствовати и један представник Удружења за друштвену историју УДИ-EUROCLIO.

За почетак новембра 2003. године EUROCLIO планира одржавање првог регионалног семинара за наставнике историје у Сарајеву. Семинару би требало да присуствује по 10 наставника из сваке од ове три државе.

Сарадња са данским удружењем наставника историје (DANISH HISTORY TEACHERS' ASSOCIATION)

Наставља се сарадња са Данским удружењем наставника историје. За ову календарску годину планирана су два семинара за наставнике историје: један ће бити одржан средином маја у Петници, а други у децембру, у Београду.

Данско удружење и ове године финансира два броја нашег билтена.

Такође, договорена је још једна посета наших колега Данској: три наставника историје из Србије и један представник Министарства просвете и спорта Републике Србије требало би у септембру 2003. године да отптују у Данску.

Семинари за средњошколце у Петници

У оквиру активности Удружења ове године почeo је нови циклус семинара за средњошколце. Од ове године руководилац програма историје у Петници за средњошколце је Александар Рафаиловић, уместо Горана Милорадовића. Ова промена неће се одразити на концепцију семинара, а верујемо да ће освежити идејама и даље развити програм. Тежиште програма за овогодишње полазнике је на темама из друштвене историје, културне историје и на истраживањима из области усмене и локалне историје. Срећемо пажњу колегама да ће и наредног септембра у њихове школе стићи пријаве за учешће у програмима Петнице, и да ће историја бити издвојена као посебан програм. Тада про-

грам ће бивати све бољи и бољи, једино ако се наставници буду потрудили да пажљиво изаберу заиста најбоље ћаке у својим школама и помогну им да пошаљу своје пријаве у Петницу.

Сарадња са UDI – EUROCLIO и EUSTORY

Почетком марта 2003. године у Будимпешти је одржана Трећа годишња скупштина EUSTORY History Network, којој је присуствовао и представник нашег Удружења. Том приликом наше Удружење постало је придржени члан ове мреже европских удружења наставника историје. У сарадњи са EUSTORY History Network, Удружење за друштвену историју УДИ-EUROCLIO, почело је да припрема национално такмичење младих историчара-истраживача, које би требало да почне од септембра 2003. године.

Нови семинар за наставнике историје

Удружење за друштвену историју УДИ-EUROCLIO поднело је Комисији за акредитацију програма стручног усавршавања наставника Министарства просвете и спорта Републике Србије захтев за акредитацију семинара за наставнике историје, под називом Водич кроз историјско истраживање. Уколико Министарство одобри овај програм, семинари би требало да почну од септембра 2003. године.

Конференција у Брауншвајгу

Као исход сарадње Савета Европе и Института Георг Екарт на пројекту Европска димензија у настави историје, одржана је од 30. априла до 3. маја 2003. године конференција у Брауншвајгу са темом 1848. у европској историји.

Осим научног приступа и компаративног прегледа узрока, последица и значаја револуције 1848. на историјске токове европских земаља, циљ конференције био је да обогати, освежи и олакша реализацију наставних јединица посвећених овој теми.

Многоврсне аспекте политичких, друштвених, културних и економских струјања у земљама захваћеним таласом револуције понудили су у својим предавањима проф. Пјер Барал са Универзитета у Монпелјеу, проф. Волфрам Зиман са Универзитета у Минхену, Петер Бихари из Мадарске, Марија Оцеску из Румуније, др. Рајнер Рименшнајдер и проф. Волфганг Хепкен са Института Георг Екарт, док су на припреми наставних садржаја током дводневних радионица радили учесници из великог броја европских земаља: Немацке, Француске, Велике Британије, Шпаније, Италије, Србије и Црне Горе, Грчке, Финске, Данске, Норвешке, Польске, Чешке, Словачке, Словеније, Хрватске и Турске.

Трдневно дружење завршено је посетом Херцог-Аугуст Библиотеке, једне од најстаријих у свету, чија је драгоценна колекција брижљиво сакупљаних рукописа и књига од XVII века до данас, остала кочница интелектуалних окупљања и прегнућа.

Сајт Удружења за друштвену историју - EUROCLIO

Oд маја 2002. године функционише сајт нашег удружења. Садржај сајта за сада чине прва три броја Херодота, програми досадашњих семинара које је УДИ-Euroclio одржao до сада и позив колегама професорима историје у основним и средњим школама да се укључе у рад овог сајта. Замисао је да он постане сервис, путем кога ће наставници моћи да се припреме за часове, где ће моћи да нађу изворе (писане и визуелне), историјске карте и остало неопходно за одржавање наставе, као и да размене информације и искуства. То практично значи да ће се садржај сајта састојати од Ваших прилога, које можете слати на адресу уредника сајта. Видимо се на адреси: WWW.EUROCLIO.ORG.YU

ДОЛАЗИ ЛИ "ЗЛАТНО ДОБА"^{РР}

НАСТАВЕ ИСТОРИЈЕ?

Школска историја у покрету (промене у учењу и настави историје у деценији реформи у образовању), Кастел сан Јетро 25-30.03.2003.

Да ли би историју требало и даље "предавати"?
Како остварити "доживотно учење" (*lifelong learning*)?
Како предавати националну историју да она зближава, а не да дели?
Како ученике поставити у центар наставног процеса?
Како одредити разумну меру националне историје у програмима?

То су само нека од многих питања која су постављана, која смо једни другима, или сами себи постављали на годишњој конференцији EUROCLIO која је одржана од 25 - 29.03. у Кастел сан Јетру у близини Болоње.

То су питања на која нису дати дефинитивни

одговори, то су питања која смо дужни себи да постављамо увек изнова, и да у трагањима за одговорима нашу наставу чинимо бољом, хуманијом, савременом, ако желимо...

Близу 200 колега из 40 европских земаља, 15 учесника више него у Прагу прошле године. Искључиво наставници.

Брзо превладавање изолације.

Кратки и дубоки поглед на свет који се убрзано мења. И ми у том свету.

Непрестана промена којој је крај и последице немогуће сагледати.

Оно што се у Европи догађало протеклих десет година, и што се данас одиграва интензивније него икада, нема сличног примера у историји наше науке. Да ли је на прагу "златно доба наставе историје"? Да ли ће значај наставе историје бити толики да утиче на свест људи нашег доба?

Опрезност је, ипак, неопходна. Питали смо - какви су резултати на факултету ученика који су прошли кроз реформисану школу у западноевропским земљама? Сналажљивији су него она деца која су завршила "стару школу", али упадљиво мање знају - помало забринуто рекли су колега из Енглеске и колегиница из Холандије.

Наравно да би требало бити јако опрезан и избећи све што је директна примена страног модела. Али модификовани страни модел, уз

Ручак у Равени

Музејска настава "Вила нова" култура.
Археолошки музеј у Болоњи

пuno уважавање искуства наших наставника, као и наше традиције - зашто да не?

Импресионирани смо били "музејском наставом". Посетили смо Археолошки музеј у Болоњи, кроз који је протекле школске године прошло 40000 ученика. Невероватан број! Упознавали су се са предметима из праисторије Апенинског полуострва, са свакодневним животом својих давних предака. Ми смо присуствовали "реконструкцији" "Villa nova" периода. Верне копије предмета-српови, разбој, накит...

Овај облик наставе код нас готово да не постоји, ако се изузму индивидуални покушаји, плод личног ентузијазма. Али, ентузијазам често не траје довољно дugo. То је простор где је потребна подршка државе.

Све време су поред нас, око нас, веома дискретно, били ћаци, ученици Угоститељке школе из Кастел сан Пјетра. Тек да не заборавимо због кога смо били ту, и шта је у нашем послу најважније.

Упадљиво је било одсуство колега из Француске и из Немачке. Колико смо успели да сазнамо ради се о "сукобу између великих"- око језика који ће бити коришћен на скупштинама. Нису нам дали добар пример како се решавају "осетљиви проблеми".

Били смо са колегама који знају зашто раде свој посао и воле га... Па да, рећи ће неко, добро су плаћени... То чему смо ми били сведоци у Кастел сан Пијетру, та дивна енергија, међусобно уважавање, интелектуална радозналост, да су икада зависиле само од новца, давно би престале да постоје.

"Засадите своје питање у башти историје!" - преносимо реченицу из предавања колегинице из Енглеске Кристине Кансел, као можда најважнију поруку коју смо на Конференцији чули.

Изненађења на сваком кораку - у Холандији су најпре потпуно укинули националну историју, али сада је враћају. Превазишли су наше болести. Дилема - национална или општа историја, готово да не постоји у оном облику који нас иритира. Битна је активност ученика, да им историја помогне да буду добро образовани становници модерног света. Затим, са друге стране, по сведочењу енглеских колега - у неким програмима се налази и по 80-90 % националне енглеске историје, али углавном друштвене, а не политичке или војне.

Своја искуства су колеге презентовале кроз 15

радионица. Наводимо наслове неких од њих: "Мистично, натприродно и објективно у совјетској идеологији" (колеге из Латвије); "Мултимедијална презентација Другог светског рата" (ученици из Македоније); Про-мене у настави историје у Холандији током последње деценије

Изабран је нови председник- Мануела Карвалхо из Португала као и нови чланови Извршног одбора - из Финске и из Латвије.

Два нова удружења наставника историје из Италије овом приликом су примљена у пуноправно чланство EUROCLIO. То су: "Historia Ludens" и "Landis".

Било је дивно слушати са каквим жаром су представници на Генералној скупштини бранили професију инсистирајући да новопримљена удружења докажу да су састављена највише од наставника историје.

Наредна годишња конференција EUROCLIO биће одржана у Кардифу (Велс).

Упорно измиче оно што би хтelo да буде завршни коментар. У трагању за дефини-

тивним одговорима на горе постављена питања, отварају се огромни, наизглед бескрајни простори, пуни непознаница и изненађења.

Мислити на ученике, разговарати са њима, и њиховим одговорима додати сопствену стечену опрезност, а да се све ипак не претвори у причу о лисици и киселом грожђу. Не допустити да наша горчица, рођена протеклих десетак година, отрује младост којој би требало да покажемо исправан пут.

Бити храбар, пре свега.

Бити учитељ, бити наставник, бити професор својим ћацима.

Бојан Вучковић

Тринаеста београдска гимназија

ЈЕСМО ЛИ

"ОПСЕДНУТИ СЕЋАЊИМА"?

У периоду од 5. до 9. марта 2003. године у Будимпешти је одржана Трећа годишња генерална скупштина EUSTORY History Network и пратећа конференција на тему "Опседнутост сећањима? Историја у Европи после ауторитаризма" ("Haunting Memories? History in Europe after Authoritarianism"). Испред Удружења за друштвену историју УДИ-EUROCLIO, у раду скупштине и конференције учествовао је и аутор ових редова.

Нашим домаћинима и овом приликом захвалијујемо на позиву и одајемо признање за одличну организацију и, посебно, за избор тема и предавача. А наше читаоце желимо, пре свега, да упознамо са EUSTORY History Network, али и да им представимо једну, надамо се, интересантну идеју.

EUSTORY HISTORY NETWORK

EUSTORY History Network је европска мрежа независних организација из разних европских земаља које у својим земљама организују и воде национална такмичења младих историчара-истраживача и организују семинаре за наставнике историје и ученике. Ову мрежу финансијски подржава и њен рад координира фондација Körber Stiftung из Хамбурга.

Године 1994/95 Körber Stiftung је, заједно са Европском комисијом, организовала истраживање на тему "Млади и историја", којим је било обухваћено 27 европских земаља. Као резултат овог истраживања, покренут је пројекат EUSTORY, а као главни циљ пројекта означен је повећавање интересовања младих Европљана за локалну, регионалну и европску историју. Промовишући "разоружање" историје, кроз критичко истраживање прошлости, EUSTORY жели, пре свега, да негује дух толеранције и узајамног, интеркультуралног разумевања међу младим Европљанима.

У септембру 2001. године невладине организације из 14 европских земаља званично су основале EUSTORY History Network. Основачи и чланице ове мреже су: Белорусија, Бугарска, Велс, Естонија, Литванија, Немачка, Норвешка, Польска, Румунија, Русија, Словенија, Украјина, Чешка и Шкотска. Прихвативши Повељу (Eustory Charter), основни документ EUSTORY History Network, они су прихватили и заједнички концепт и мото свих EUSTORY такмичења, која се организују на националном нивоу - УЧЕЊЕ ПУТЕМ ИСТРАЖИВАЊА. То значи

да се сваки учесник EUSTORY такмичења охрабрује да самостално истражује и вреднује историјске изворе (архивску грађу, библиотечке фондове, породичну заоставштину, попут писама, дневника, итд., интервјујише савременике, прелистава новине, обилази места релевантних историјских догађаја) и на основу тога изводи закључке и гради слику о прошлости. Користећи различите изворе, нарочито усмене исказе савременика, ученик ће бити суочен са различitim, често супротстављеним мишљењима и гледиштима, а то ће га довести у позицију да прошлост сагледава са разных страна, да пореди усмене и писане изворе и да резултате сопственог истраживања "смешта" у шири историјски контекст.

EUSTORY History Network организује, осим такмичења, и интернационалне семинаре за ученике. Они се одржавају два пута годишње: у Немачкој, током лета, и у некој од држава-чланица, током јесени, када се око одређене теме од историјског или ширег друштвеног значаја окупљају најбољи ученици националних такмичења.

Циљ EUSTORY History Network свакако није да ученицима препусти сва истраживачки посао. Самосталност у раду ученика посебно се цени, али је јасно да је за успех у истраживачком раду сваком учнику неопходна подршка наставника. Зато EUSTORY History Network наставницима обезбеђује практичну и методолошку помоћ и обуку за менторски рад, кроз семинаре које за њих организује у различним европским земљама.

UDI-EUROCLIO | EUSTORY HISTORY NETWORK

Први контакти Удружења за друштвену историју УДИ-EUROCLIO са EUSTORY History Network усостављени су током 2002. године. Почетком новембра исте године у Београду је одржан први сусрет представника нашег Удружења са званичницима ове европске мреже, извршним директором

EUSTORY History Network, Gabriele Bucher-Dinc и програм-менаџером, Claudia Fisher. У веома пријатној атмосфери тада смо се упознали са идејом EUSTORY такмичења и са одушевљењем прихватили изазов да и сами организујемо такмичење на националном нивоу и придружимо се овој европској мрежи.

Детаље у вези са припремом и организацијом такмичења разрадили смо током радне посете Љубљани, у јануару 2003. године. Колеге из Словеније су нам том приликом пренеле своја искуства, која су госпође Bucher-Dinc и Fisher употребиле својим стручним саветима и предавањима.

Позив да учествујемо у раду Годишње скупштине EUSTORY History Network која је одржана у марту ове године, представља наставак ове сарадње. Тамо смо упознали остале чланове EUSTORY мреже и сазнали многе детаље везане за њихова национална такмичења. Корисни и добронамерни савети и искуства колега помогли су нам да рад на припреми EUSTORY такмичења за Србију убрзамо и приведемо крају.

Ипак, најзначајнија информација коју овом приликом преносимо је да је Удружење за друштвену историју УДИ-EUROCLIO на Скупштини у Будимпешти постало члан EUSTORY History Network. Истина, не пуноправни, већ придружени, али ипак члан. За нас је то подстицај али и обавеза да истражемо у намери да EUSTORY такмичење у Србији заживи већ од следеће школске године. Али, о тим плановима нешто касније...

"Опседнутост сећањима"

Након завршетка Годишње скупштине, почела је са радом дводневна конференција на тему "Опседнутост сећањима? Историја у Европи после ауторитаризма". Еминентни предавачи из Европе и САД, међу којима су били Yehuda Elkana, Harald Welzer, Luisa Passerini, Bodo von Borries, Bogdan Murgescu, Paul Ricoeur, Joke van der Leeuw-Roord, Jórn Rúsen и многи други, говорили су о сећањима која су утрађена у колективну свест сваког народа, о злоупотребама и манипулатијама сећањима која су данас постала неизбежна и закључили да је сећање у савременом друштву престало да буде индивидуална ствар и одавно прерасло у политички феномен. Веома много се говорило о проблему холокауста у Немачкој. Професор Harald Welzer представио је интересантно истраживање које је покренуто у Немачкој и у којем су, до сада, учествовале по три генерације из 26 породица.

Истраживање је показало да су припадници треће генерације, садашњи средњошколци, у школи, кроз наставу историје, стекли солидна знања о Другом светском рату и страдању Јевреја у нацистичким логорима, али да у породицама о истом проблему слушају сасвим другу причу. У немачким породицама је, изгледа, општеприсутна потреба да се преци (прва генерација анкетираних) одвоје од нацистичког режима и представе, нпр. као особе које су током Другог светског рата логорашима помагале.

На основу резултата досадашњих истраживања, професор Њелзер је закључио да холокауст није део породичног сећања у Немачкој и да су, што је парадоксално, бројне комеморације и садржаји

који се у школама обрађују, у ствари, у функцији заборављања. Предавање професора Welzera подстакло је друге учеснике конференције да у дискусији отворе бројна питања, од којих наводимо само нека:

- Како се обликује колективна свест и идентитет једног народа?

- Како се савремена историјска наука односи према сећањима?

- Има ли у настави историје места за сећања? Треба ли, уопште, о томе говорити у учионици или не?

- Како обезбедити да успомене на патњу и жртве код младих генерација доведу до емпатије, а не, нпр. до агресије?

Други дан конференције био је посвећен "европској историји". Присутни су, најпре, покушали да дефинишу тај појам и одреде најзначајније појаве које одређују појам заједничке европске прошлости и европског идентитета. Велики подстицај за дискусију о овим проблемима дало је предавање румунског колеге, професора Богдана Мургеску, на тему "Европа виђена с периферије", које се бавило проблемом унутаревропских подела. Најзад, разговарало се и о могућим начинима предавања европске историје, уз акценат да је неопходно превазилажење уобичајеног модела по којем се историја Европе своди на историју најзначајнијих европских држава, којој се потом приодаје национална историја.

Уместо тога, препоручена је комбинација појединачних, конкретних примера са приказом појава и процеса заједничких свим европским државама, уз померање фокуса са уопштених прегледа најважнијих догађаја из политичке историје на тзв. "студије случаја" ("case studies"). Ово тим пре што је школа одавно престала да буде једини извор сазнања и једино место где се обликује историјска свест младих. Уважавајући ту чињеницу, учесници конференције сложили су се да би у школи, поред историјских садржаја, деца требало да овладају техничким долажења до одатака о прошлости.

У сусрет ЕУСТОРС такмичењу

Нажалост, још увек не можемо да откријемо све детаље у вези са такмичењем. Не желим да обећавамо, а да претходно нисмо сигури да ћемо обећање испунити. Све информације око теме, пропозиција, награда и др. читаћете у специјалном издању Херодота, које ће вас дочекати у школама почетком наредне школске године. Послове око припреме такмичења смо завршили. Остало је да у сарадњи са Министарством просвете и спорта Републике Србије и уз Вашу помоћ и подршку, те идеје реализујемо. Припремили смо и програм за обуку наставника. Очекујемо да ћемо добити акредитацију и да ћемо током септембра и октобра извести и прве семинаре. До тада, размишљајмо...

Јелена Поповић
Пета београдска гимназија

ГРЧКА

Пети разред основне школе

Циљ часа:

- Евалуација наученог градива
- Стицање увида о хоризонталној повезаности градива
- Подстицање самосталног коришћења различитих извора информација и литературе
- Развој социјалних вештина
- Развијање стваралаштва
- Развијање самосталности у учењу и интелектуалном раду
- Развијање способности самоцењивања
- Подстицање мотивације за учење и интелектуални рад
- Формирање ставова, уверења и система вредности

Тип часа: систематизација градива

На посебан начин утврдићемо наставну јединицу Грчка култура, где ћемо кроз игру прећи све што смо научили о ликовној уметности, зачецима науке, књижевности, митологији и религији, филозофији.

Метод:

Кооперативно учење у групама као и учење путем решавања проблема

Материјал:

- Уџбеник, илустративни материјал из уџбеника, ре-

продукције, разгледнице...

- Одабрани текст из Историјске читанке
- Књиге из историје које се односе на овај период грчке културе
- Картице за поделу у групе као и сталци са назначеним групама који стоје на столу
- Папир А4 формата, фломастери за сваку групу
- Припремљени задаци за сваку групу

Кораци:

1. Деца се у групама индивидуално преслишавају пређено градиво Грчке културе.
2. Формирање група
3. Подела задатака по групама и групни рад ученика на датом задатку
4. Презентација групног рада
5. Завршни део часа-размена утисака и мишљења о часу, дечија процена часа.

-1-

Пре почетка часа столови су намештени за групни рад. Деца самостално по обичној начину седења формирају групе и обнављају пређено градиво користећи уџбеник.

-2-

Нове групе се формирају на следећи начин:

Предвиђено је 6 група и по 6 картица са одређеним појмовима који се подводе под дату групу и то:

1. Група: Грчки богови - Зевс, Хера, Аполон, Дионис, Атина...
2. Група: Грчки уметници - Мирон, Аполодор, Поликлет, Фидија, Полиглот
3. Група : Грчки књижевници - Есхил, Софокле, Еурипид, Езоп, Хомер
4. Група: Грчки филозофи - Анакимен, Демокрит, Сократ, Платон, Аристотел,
5. Група: Уметничка дела старих Грка - Партенон, Баџач копља, Баџач диска, Кип бога Зевса, Кип богиње Атине
6. Грчки научници: Херодот, Тукидид, Хипократ, Талес из Милета, Ератостен

Ученици извлаче цедуље на којој је написан појам који се односи на одређене области. Задатак ученика је да препознају којој категорији припада појам који су извукли. Да би олакшали задатак на сваком столу поставити стапак са називом категорије. Пре поделе радних задатака важно је нагласити ученицима да могу користити додатну литературу, која се налази на столу (разне књиге из уметности, илустрације, митове и легенде).

-3-

Потом свака група добија свој радни задатак. А задаци су

I ГРУПА:

На понуђеној схеми дрвета у кроњу унесите врховне богове - богове Олимпа; у стаблу ушиште земаљске богове - полубогове; а у корен ушиште богове подземног света.

Сетите се једног мита из грчке митологије или пронађите неки занимљив из литељтуре који вам је овде доступна и испричајте нам. Ако желите можете и да одглумите или нам

на неки други начин дочарате мит.

II ГРУПА:

Ваш задатак је да на основу фотографије (из литељтуре издвојите детаљ са грчке вазе који представља неког ратника) опишете живот тог човека. Дакле, будите његов биограф, дајте том ратнику име и неке друге личне особености, сместите га у било које раздобље-Пелопонески, Грчко-персијски рат и опишите нам његов свакодневни живот, пре рата, за време рата или евентуално после рата. Договорите се како ће те нам то представити.

КУЛТУРА

III ГРУПА:

Пре него вам дамо задатак добро прочитајте и подсетите се текста из Историјске читанке који се односе на Теофрастове типове људи:

Брљивац- када се брљивац нађе пред неким непознатим човеком, одмах ће му се похвалити својом женом; затим ће му испричati шта је прошле ноћи сањао; па ће му до ситница изложити шта је ручао. Наставиће разговор и рећи ће да су људи данас много гори него пре, да је пшеница поскупела, да је море погодно за пловидбу, да ће летина бити боља ако Зевс да више кише, да ће он дододине обратити своју земљу, и како се тешко живи ...

Простак - простак попије средство за чишћење, па онда пође у народну скupштину. За њега ништа не мирише пријатније од лука. Носи ципеле веће него за његову ногу. Говори сувише гласно. Не верује пријатељима и рођацима, али зато својим робовима поверава најкрупније ствари и надничарима који му раде имање прича све што се десило у Народној скupштини. На улицама се ничему не чуди и не диви, само кад види вола, магарца или јарца, он стане па блене у њих.

Тврдица- То је човек који броји сваку чашу коју његов гост попије о ручку. Кад му слуга разбије лонац

или чинију, он ће на његовој храни "извадити штету"; а кад жена испусти марјаш (најситнији метални новац), он ће сву кућу испремештати да га нађе. Он не да да се поједе ни једна смоква из његове баште, ни да се прође његовим пољем, нити да се и једна опала маслинка по-дигне са земље. Он носи ограч који му не допире ни до бедара, и једва једно стакленце уља потроши на мазање, а обућу скида усред дана, да се не би цепала.

Ваш задатак је да на основу Теофрастовог дела Карактери, изаберете један (ако желите сва три) од понуђене три типа људи и да направите причицу- дијалог, таквог типа човека некад и сад. Можете нам и одглумити.

IV ГРУПА:

Замислите себе као једног од Сократових ученика, покушајте да импровизујете разговор са Сокра-

том, сетите се начина на који је Сократ долазио до истине, кроз вашу причу провуцире и његов живот и његов крај. Напишите укратко о овоме и осмислите како ћете то изложити осталим групама. Можете поделити улоге - да неко буде Сократ, а неко ученик...

V ГРУПА:

Ваш задатак је да на основу фотографија из уџбеника страна 98. нешто о Олимпијским играма и значају спорта замислите да сте ви учесник Олимпијских игара па нам испричите причу о себи као учеснику, или сви у групи могу бити учесници али у различитим дисциплинама. Користите историјске чињенице које знаете и све своје знање и све своје знање провуцире кроз рад ваше групе.

VI ГРУПА:

Ученици треба да прочитају део из Хомерове Илијаде који се односи на двојбој два највећа ратника Ахила и Хектора, који се завршава Хекторовом смрћу.

Задатак ваше групе је да саставите потпуно нову слику овог догађаја у истој песничкој форми, а истим ликовима Ахилејом и Хектором. Догађаје које ћете описати могу се дешавати истовремено са збивањима оригиналном тексту или можете овај задатак започети Хекторовом смрћу, односно оригиналним крајем у овом одломку.

-4-

Групе на изради својих задатака раде око пола сата, а потом отпочиње извештавање група. Групе извештавају једна за другом.

-5-

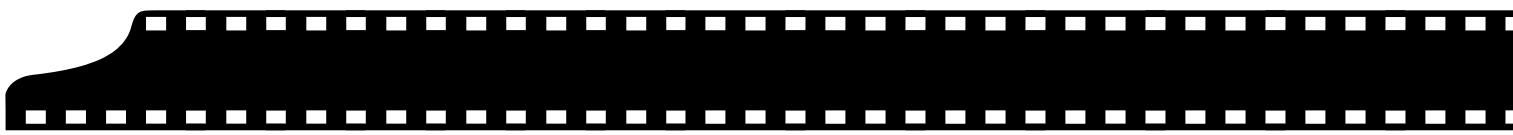
Размена утисака и мишљења на часу. Наставник поставља следећа питања:

- Да ли вам се сматраје рад по групама ?
- Да ли сте сви узели учешће у том раду ?
- Описите нам како сте се осећали приликом рада у вашој групи, каква је била атмосфера целе групе, да ли сте сви били активни ...
- Да ли вам је задатак био тежак? Колико вам је помогла додатна литература у решавању проблема?
- Да ли сте нешто ново научили?
- Како би сте ви оценили овај час? Како бисте себе оценили и рад ваше групе?

Гордана Васиљевић
О.Ш. "Андра Савић", Ваљево

Приликом прелома текста у прошлом броју Херодота на стр. 16. у тексту Привреда и друштво у доба Немањића, на месту где стоји "тип часа" треба да стоји: систематизација градива, а не: обрада новог градива.

Извињавамо се аутору текста и читаоцима.
Редакција

Анализа филмова у Петници - зашто не и у осталим школама?

Семинари за средњошколце у Истраживачкој станици Петница се, генерално, састоје из три целине: предавања гостујућих и домаћих сарадника-предавача, анализе филмова и самосталног истраживања. Истраживања, од којих на крају настаје писани рад, због природе историје као науке тј. њених извора, врше се ван саме станице, али се за време семинара у њој обавља њихова допуна и коректура. Од преостале две целине, које се реализују у самој станици, пуну активност свих полазника се постиже на анализама филмова. За протекла два годишња циклуса, колико семинар постоји, полазници су одгледали по осамнаест домаћих и страних филмова. Ово није коначан и тачан број, јер су се неки филмови гледали и у вечерњем, слободном термину, али иза њих није следила анализа, већ су они били подстицај за разговоре са полазницима на њима интересантне теме.

За време гледања филма, полазници у свескама бележе све, по њима, битне детаље који би помогли у анализи филма. По завршетку филма се виђено и записано подвргава критичком преиспитивању. Анализа има за циљ да одређани филм прикаже, попут мозаика, као мноштво детаља компонованих у целину. Прецизније, анализа треба да покаже да ли је

та целина добро повезана или има и одређених пукотина. Да би један филм био успешан, његови аутори морају да консултују стручњаке како би веродостојно дочарали атмосферу и динамику неког догађања. Ако филм третира прошлост, онда су међу тим стручњацима и историчари. Тако и наши полазници обраћају пажњу на костиме, сценографију, екстеријере, али и на друштвене односе у којима се ликови налазе, изложене идеје и ставове, као и на начин на који се ти ставови излажу.

Фilm је често био и биће средство за презентовање идеолошких, културних и вредносних погледа, али и ту треба разликовати два случаја. Филмови се подједнако снимају у земљама једне партије као и у земљама развијене демократије. Понекад богатством филмског језика, аутори и у "наученим" филмовима успевају да пропусте своје, често супротно виђење од званичног, као што и филмови, олако оцењени као пушка забава, носе у себи значајне по руке, којима путем подсвесног креирају код гледаоца одређен поглед на свет. Откривање таквих, на прво гледање тешко уочљивих, а суштинских детаља појединих филмова, битан су резултат филмских анализа.

Сама анализа се своди на постављање разних питања филму тј. његовим третирањем као историјског извора. Полазницима се увек јасно наглашава да је сваки снимљени филм, играни подједнако као и документарни и анимирани, историјски извор, али за време у коме је настало. Нипшто за време о коме говори, сем ако не третира садашњост, али и тада уз ограду тј. упућивање на размишљање каква је реалност заиста, а какву је слику те реалности пружио гледаоцу режисер и зашто. Тим питањима тј. сумњом која се иза њих крије, а без које нема научне историографије, наши полазници улазе у свет историје као науке, преко њима пријемчивог историјског извора. Попут правог историографског истраживања, добијени одговори се не остављају неповезани, већ се на крају сваке анализе добија потпуна слика неког филма "изнутра".

Конкретно би то значило да полазник зна зашто, када и са којом

Рурално – урбано у САД

Рат у 20. веку

намером је филм снимљен. Ово треба схватати у светлу чињенице да је свако уметничко дело, па и филм носилац одређених порука. Зато је и битно да полазник зна да је одавање омажа неком аутору

или реплика неке чувене сцене могући траг који ће нас одвести до, ако ничег другог, бар ауторових узора и учитеља. Мада се понекад том стазом дође и до идеолошких, политичких или социјалних ставова које аутор заступа кроз своје дело, често нападајући супротну страну. За историчара је од исте важности податак из биографије неког политичара/државника, као и из биографије неког режисера, јер су и један и други имали утицаја на велики број људи, и њихове животе, само различитим средствима и са различитим последицама.

Поред развијања критичког начина мишљења, анализе филмова посредно, али квалитетно и успешно, због жеље за учешћем самих полазника, омогућавају стицање и ширење знања о прошлости тражењем додатних информација о неком периоду кроз приручнике, енциклопедије и преко интернета. Најчешће гледамо филмове који су у време свог настанка третирали садашњост, због вежбања критичког сагледавања филма али, и због упознавања полазника са "прошлом стварношћу". Када обрађујемо

филм који се бави темом временски удаљеном од тренутка снимања филма, трудимо се да избегнемо тзв. историјске спектакле, који најчешће врве од грешака, већ да анализом неке, нпр. драме, изводимо закључке о времену радње, подједнако као и о времену снимања филма.

Филмови за анализу се бирају тако да буду богати "замкама" како би полазници научили што више и теоретски и практично. Најчешће их стављамо у циклусе, од два до дванаест филмова, мада је можда за рад у школи најбољи компаративни приступ са анализом два филма који на различит начин говоре о истој теми; пр. "Ужичка република" и "Глуви барут" за почетак другог светског рата и револуције на простору Југославије, или филмови "Петријин венац" и "Како су се волели Ромео и Јулија" за положај жене у Југославији. Филмови су одабрани тако да се могу користити за више циклуса.

Иако на први поглед, можда захтевна, анализа филмова је врло практична, под условом да је школа

опремљена потребном техником, а пре свега корисна за рад у школи, јер би побудила интересовање и код неактивних ученика, тачније читаво одељење би било ангажовано на анализи одређеног филма.

Ове године имамо у плану да на летњем семинару циклус, од дванаест филмова, буде посвећен Европи. За крај, уз пуно среће ако се одлучите на овај корак, предлажемо Вам и неке од за сада реализованих филмских циклуса у Петници.

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ У ЈУГОСЛАВИЈИ: Ужичка република; Глуви барут

ДВЕ СЛИКЕ ПАРТИЗАНА: Трен; Заседа
СУПРОТНЕ СТРАНЕ У ГРАЂАНСКОМ РАТУ:

Трен; Човек из храстове шуме

ОТКРИВАЊЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ: Чаруга, Савамала, Глуви барут, Узрок смрти не помињати, Делије, Узврели град, У име народа, Национална класа, Мајстори, мајстори, Дечко који обећава, Кажи зашто ме остави

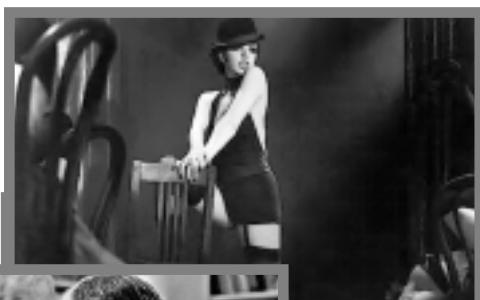
ЖЕНСКА СТРАНА ИСТОРИЈЕ: Петријин венац, Како су се волели Ромео и Јулија

ИДЕОЛОГИЈЕ: Кабаре, Розмарина беба, Бразил
РАТ У ХХ ВЕКУ: Велика илузија, Квака 22, Ловац на јелене

РУРАЛНО - УРБАНО У САД: Голи у седлу, Амерички графити, Поноћни каубој, Јужњачка утеша

Александар Рафаиловић

Руководилац програма историје
у Истраживачкој станици Петница

Идеологије

Улога и могућности примене Интернета у настави историје

Већ је професор Милан Лазић у расправи Проблемска настава у историји (Дилема за и против) указао да у склопу техничке припреме за проблемски вид наставе и коришћења савремених техничких средстава у школама по могућности треба укључити и Интернет. Период од пет година који нас дели од тренутка објављивања поменуте расправе и данашњег дана обележен је очекиваним експанзијом и улогом Интернета у нашим свакодневним животима, а самим тим и у школама, музејима, и осталим просветно-образовним институцијама у нашој земљи. Какво год мишљење ми имали о том виду медија и комуникације неоспорна је чињеница да се без елементарних знања о Интернету и могућности које пружа, како у образовању тако и у свакодневним животним ситуацијама, данас једноставно не може.

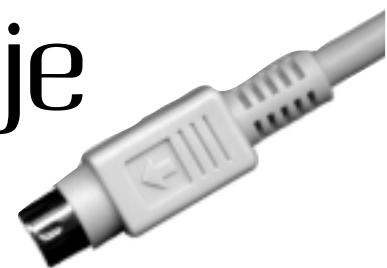
Појава Интернета у нашој земљи везана је за 1996. годину и електротехнички факултет у Београду. Најновији статистички подаци (март 2003) говоре да свега 7% популације Србије и Црне горе има приступ Интернету. Међутим, то никако не би требало да подстиче пессимизам и неангажованост у примени Интернета у настави. То би било исто као када би научник који проучава средњи век немоћ пред неким проблемом правдао недостатком извора и тај разлог истицао у први план. Напротив, једногодишње искуство које сам стекао прихватајући се послла демонстратора у рачунском центру филозофског факултета у Београду школске 2001/02 године, као и скорашњи боравак у једној основној школи говоре да су већ увељко створени услови за озбиљније бављење феноменом и применом Интернета, како у самом научно-наставном процесу, тако и популаризацији историје и идејним средством за повећање интересовања ученика за историју као наставни предмет. Тим пре што нам анкете спроведене у школама често указују (нажалост) о несразмери између интересовања ученика и саме природе историје, као наставног предмета. Интернет управо видим као идеалну прилику и могућност да се ситуација видно и из корена промени на боље. Посебно ако имамо у виду његов огромни потенцијални утицај и помоћ у организовању и спровође-

њу наставе историје, како за ћаке свих степена школовања, студенте, тако и за њихове наставнике и предаваче.

Овде се нећемо бавити конкретним упутствима за реализацију проблемске наставе, као ни методама рада, већ ћемо, само у општим цртама и на неколико сликовитих примера, покушати дати подстицај увођењу и планирању коришћења Интернета у настави историје. Сматрам да то није ни потребно јер методика наставе историје као научна дисциплина и њени темељи и принципи већ довољно указују на вишеструку корист и могућност Интернета као медија који у себи истовремено спаја већ довољно испитане и корисне облике и методе рада.

Интернет је могућност да се уз помоћ рачунара и телефонске везе ступи у директан контакт са свим људима на било којем делу кугле земаљске који имају рачунар и телефонску везу. Преко тако створене мреже могу да се преносе подаци, размењују ставови, гледају филмови, слуша музика, или воде дебате у вези са појединим питањима од међусобног интереса за два или више корисника. Тако успостављање везе стварају једну огромну мрежу која покрива цео свет. Та и таква мрежа јесте Интернет.

Примену Интернета у настави историје можемо остварити у следећим облицима: а) уз обраду појединачних наставних јединица наставник може само да укаже и повремено подсети ученике на доступност обраћених садржаја на мрежи (прегледајући стране уџбенике историје у бугарским сам видео да на крају лекције постоје корисне адресе и линкови на Интернету). Такав облик, заправо, представља само истицање чињенице да је историја као наука једна од најзаступљенијих наука на Интернету (а сам појам Интернета ученици најчешће везују за забаву и за нешто интересантно); б) други и далеко пожељнији вид коришћења Интернета у настави је организовани и плански рад наставника са ученицима у рачунским учионицама у склопу додатног рада и слободних активности ученика у настави. Овај облик подразумева, пре свега, техничку оспособљеност школе и додатну активност наставника; в) наставник може у договору са директором школе организовати рад у рачунској учионици повремено или у вези са неким догађајем као што је екскурзија, школско такмичење, посета музеју; г) коришћење Интернета неизоставно би требало користити у додатном раду са талентованим ученицима, јер ако такав облик рада са

ИНТЕРНЕТ

ученицима у школи постоји, наставник, ма колико био пожртвован, без употребе Интернета, која се сама по себи намеће, оставиће ученике ускраћене за важно искуство.

Већ је напоменуто да је историја као наука једна од најзаступљенијих на Интернету и да код ученика треба неговати свест о томе. Коришћење модерних техничких достигнућа код ученика ће створити свест да историја не егзистира само у архивима, библиотекама и сл, већ и да је она у ускуј вези са пожељном сликом модерног доба, а и са (зашто да не!) разним облицима забаве (нпр. једном приликом сам на Интернету видео сајт чији посетиоци покушавају да идентификују пут којим се Одисеј кретао у свом повратку на Итаку). И не само то. Треба имати у виду да се граница учења страних језика у школама данас знатно помера на доле и да ће ученици раније стећи предуслов познавања и коришћења барем једног страног језика. У погледу практиковања Интернета у настави историје та чињеница је од огромног значаја. Узмимо само да се данас у целом свету, посебно у економски напреднијим земљама, улажу велика финансијска средства у унапређивање историјске науке и превођење непрегледних збирки докумената и историјске грађе са латинског на модерне језике, посебно енглески. Енглески језик почиње да добија значај који је некада имао латински! Ученике треба упознати са огромним значајем те чињенице за будућа поколења историчара-научника, али и хобиста. На пример, корисна адреса коју бих скоме препоручио је www.fordham.edu/halsall где се могу наћи бројни текстови, научне расправе, као и изворни материјал преведен на енглески језик, од антике и дела античких историчара до савремене историје, као и списком свих историјских филмовима (играних) снимљених са тематиком из одређеног историјског раздоб-

Један насумице изабран илустративан пример ратног дневника доступног на Интернету: „Edward Ardizzone упутио се 1943. године у врло ризичну мисију бележења ратних догађаја на Сицилији непосредно пред прелазак савезничких трупа са овог острва на територију централне Италије. Његови дневници из тог периода садрже опише догађаја на фронту, уметничке одразе лица изгладњелих људи и трагедија са којима су били суочени, али и призоре из обичног живота у којем се, упркос рату, могло уживати у квалитетном вину и посетама културним додирајима.”
www.iwm.org.uk/online/ardizzone/ardizz.htm

ља. Интернет је идеалан медиј за подстицај и мотивацију ученика, за мењање негативне и стереотипне представе о историји као нечemu сувопарном и незанимљивом. Напротив, ученику треба указати да је и кроз озбиљан и марљив рад могуће доживети лепе тренутке и сatisфакцију.

Када говоримо о Интернету и његовој практичној примени у настави историје требало би да се крат-

ко осврнемо и на доступност садржаја на српском језику на мрежи. Наставници би требало да знају макар неколико корисних адреса које ће стално у свом раду посећивати и консултовати у раду. Тим пре што ће до њих увек и без велике потраге долазити (тј. без коришћења претраживача и тиме уштедети на времену). На пример, на адреси www.rastko.org.yu налази се Пројекат Растко - библиотека српске културе.

У оквиру њега налази се и библиотека српске историје са непрегледним и корисним историјским изворима. Наставник и ученици могу на једноставан начин доћи до обиља текстова и интегралних електронских издања читавих књига: Историја српског народа од В. Ђоровића, Житије деспота Стефана Лазаревића од Константина Филозофа, Јаничареве успомене (Турска хроника) Константина Михаиловића из Острвице и др. Или да на адреси електронског часописа www.anarheologija.org пронађу обиље занимљивих, научно утемељених чланака са пажљиво одабраним илustrацијама и додатном литературом и препорученим линковима на крају сваког текста.

На овај начин Интернет, такође, може да ублажи и недостатке у опремљености школских и месних библиотека.

Наставник би ученицима могао да укаже и на улогу Интернета у процесу глобализације, као савременог и текућег историјског процеса, а опет у вези са историјом, као науком. Такође, може да ученицима предочи ситуацију како се некада, само пре неколико година, за неке документе требало путовати у одређени архив, а данас су ти документи, уколико су објављени на Интернету, доступни свакоме ко поседује Интернет везу (нпр. Интернет презентација каторског архива).

Могућности које се пружају наставнику историје су бројне, али оне зависе и од способности и спремности самог наставника да се ухвати у коштац са растућим технолошким развојем и пружене могућности искористи на најбољи могући начин у унапређењу квалитета наставе и превазилажења и допуне класичним наставним методама. Употреба Интернета у настави историје својеврстан је облик проблемске наставе у историји - „несумњиво значи подизање наставе на виши ниво од уобичајеног чиме се изучавање историје подиже са нивоа запамћивања на ниво размишљања, а значи истовремено повећање ученичке креативности, трагање за нечим новим оригиналним и ученика и наставника; значи трагање начина за сараднички однос и могућности да ученик не буде објекат него субјект са властитим иницијативама и укључивањем у процес васпитања и образовања.“

Слободан Мандић
демонстратор у рачунском центру
Филозофског факултета у Београду

ПРИСТУПНИЦА

2003

Име и презиме, година рођења:

Место запослења (име и адреса школе) и године стажа:

Адреса, телефон и Е-MAIL:

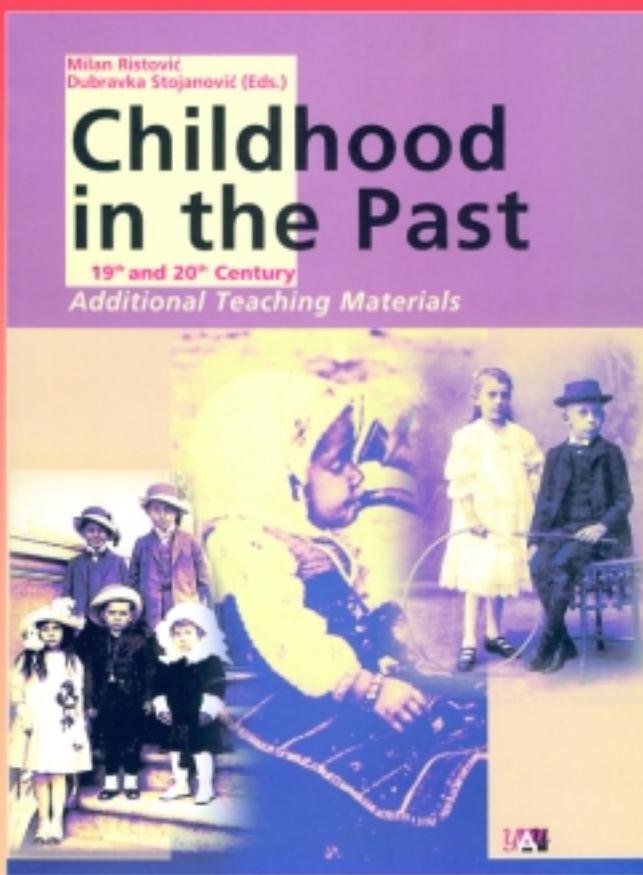
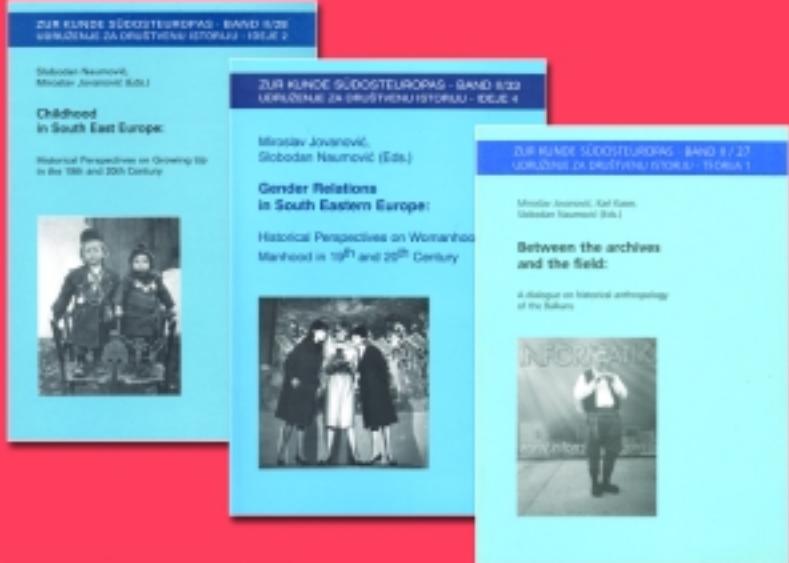
Знање страних језика:

Пошалјите на адресу:

Мирослав Јовановић
(за Удружење за друштвену историју -
EUROCLIO)
Филозофски факултет
Чика Љубина 18-20, 11000 Београд

ПОТПИС

И з д а њ а

EURO

CLIO

Conférence Permanente Européenne
des Associations de Professeurs d'histoire
European Standing Conference
of History Teacher's Associations

Associazione di Insegnanti e Ricercatori
in Didattica della Storia

School History on the Move

Changes in the Learning
and Teaching of History
in the Decade of Educational Reforms

EUROCLIO Annual Conference and General Assembly
Professional Training and Development Seminar

Serbia
Association for Social History
1 vote

EURO CLIO

Conférence Permanente Européenne
des Associations de Professeurs d'histoire
European Standing Conference
of History Teacher's Associations

Clio '92

Associazione di Insegnanti e Ricercatori
in Didattica della Storia

School History on the Move

Changes in the Learning
and Teaching of History
in the Decade of Educational Reforms

EUROCLIO Annual Conference and General Assembly
Professional Training and Development Seminar

Original Oil - From Adriaen van der Werff, Clio '92, 'On the Move of History' (1632)

Bologna /Castel san Pietro
March 25-30, 2003

Organising the EUROCLIO 2003 Conference in Italy has been made possible by the support of

Alma Mater Studiorum
University of Bologna
Department for Historical Sciences

Italian Ministry for Education, University and Research,
Department for the Development of Education,
General Directorate for the School System, Office 10th

Castel San Pietro Terme City
Council

Participation of history teachers from all over Europe was greatly supported by

European Union
Capacity and Strengthening
programmes

Council of Europe

Dutch Ministry
for Foreign Affairs

Dutch Ministry
for Foreign Affairs

Körber Stiftung

CASA EDITRICE
POLARIS

alitalia
Official Carrier